

Total number of printed pages – 4

**UR25-D25 (BOT1103SE)**

**2025**

**BOTANY**

**(SEC)**

Paper : BOT1103SE

**(Biofertilizers)**

Full Marks : 50/35/20

Time : 2½ hours/1½ hours/One hour

**The figures in the margin indicate  
full marks for the questions.**

**Special Instructions for Candidates :**

*Candidates of Regular Batch (2025) will  
answer questions from Section A.*

*Candidates of Arrear Batch (2024) will  
answer questions from Sections A and B.*

*Candidates of Arrear Batch (2023) will  
answer questions from Sections A, B and C.*

**Section-A**

(Total Marks – 20)

1. Answer the following questions : 1×3=3

তলৰ প্ৰশ্ন সমূহৰ উত্তৰ কৰা :

(a) What is Biofertilizers ?

জীৱ সাৰ কি?

(b) Azospirillum is a \_\_\_\_\_ bacteria.  
(Fill in the blank)

এয'স্পিৰিলাম হ'ল \_\_\_\_\_ বেণ্টেৰিয়া।  
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(c) Give one example of cyanobacteria.  
এটা চায়ান'বেণ্টেৰিয়াৰ উদাহৰণ দিয়া।

2. What do you mean by endomycorrhiza?

2

অন্তঃমাইক'ৰাইযা বুলিলে কি বুজা?

3. Answer the following questions: (any three)  
5×3=15

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা : (যিকোনো তিনিটা)

(a) Write a short note on Vermi Composting.  
কেচুসাৰ পদ্ধতিৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

(b) Write a brief note on importance of Biofertilizers.

জীৱ সাৰৰ গুৰুত্বতা সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

(c) What are the advantages of organic farming?

জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিৰ সুবিধাসমূহ কি কি?

(d) Write a brief note on mycorrhiza in Plant growth.

উদ্ভিদৰ বৃদ্ধিত মাইক'ৰাইযা সম্পৰ্কে এটি চমু টোকা লিখা।

(e) "Blue green algae are farmers friends."  
Justify the statement.

"নীল-সেউজীয়া শেলাই কৃষকৰ বন্ধু।" উক্তিটো  
যুক্তিসংগত ভাৱে উপস্থাপন কৰা।

### Section-B

(Total Marks - 15)

1. Give one example of root nodule-forming bacteria. 1

শিপাত টেমুনা সৃষ্টিকৰা এটা বেণ্টেৰিয়াৰ নাম লিখা।

2. Answer the following questions : 2×2=4  
তলৰ দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা :

(a) What is green manure?

সেউজীয়া সাৰ কি?

(b) What is the importance of organic forming?

জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিৰ গুৰুত্ব কি?

3. Answer the following questions : (any two)  
5×2=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা : (যিকোনো দুটা)

(a) Write a short note on Azolla.

এয'লাৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

(b) What are the advantages of Vermi Composting?

কেচুসাৰ পদ্ধতিৰ সুবিধাসমূহ কি কি?